

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

Рік II

Жовтень 1955

Ч. 10 (14)

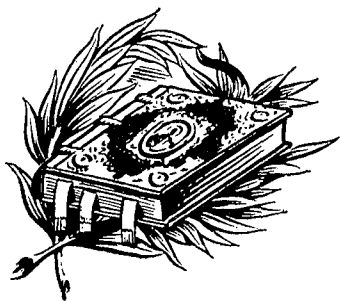

БУДЕМО ЧИТАТИ

У млі дрімає далеч синя,
Пожовкли трави, листя, ліс,
І золотисте павутиння
Обмотує вершки беріз.

І в місті, в парку в'януть квіти
І кажуть сонечку: „Прощай!”
В ставку не ловлять рибок діти,
Затих на клюмбах водограй.

Та нам не піддаватись тузі,
І на негоду в нас є лік:
Давайте книжку, милі друзі!
Хай мудрість славиться повік!

ДИТЯЧА СВІТЛИЦЯ

У нашій дитячій світлиці
Привітно і весело все —
Там сонце у вікна сміється,
В дарунок нам радість несе.

Те сонечко миле, що гріє
І будить природу зо сну,
У серце нам золотом сіє
Бадьорість і вітиху ясну.

В світлиці побілені стіни,
Чистенькі столи і лавки —
Розвісим по стінах картини
Та ще й приберем в рушники.

На покутті радість посадим,
Щоб нам за хазяйку була,
Щоб нашу дитячу громаду
Від смутків усе стерегла.

Ми двері журбі зачинили
І лиха не впустим сюди —
Дай, Боже, щоб завжди гостили
Між нами самі гаразди.

Там книжка нас кличе цікава —
До неї ми горнемося все:
Вона нас на крилах уяви
В далекі світи понесе.

І пісня нас рідна чекає —
Ми любимо дуже її:
Край Рідний вона нагадає,
Співучі луги і гаї.

Світи ж нам ти, сонце пресвітле,
І світлом світлицю налий,
Щоб ми виростили, мов квіти,
На славу Вітчизні своїй.

Роляник

НАША БІБЛІОТЕКА

Славне було в Україні товариство „Просвіта”. Свій осідок мало воно у Львові, його відділфілії були в кожному місті, а в селах були читальні. Товариство це видавало багато книжок і дбало про те, щоб у кожному місті й містечку та в кожному селі була українська бібліотека.

Товариство „Просвіта” завело дуже гарний звичай влаштовувати у місяці жовтні — місяць книжки. У той час всі українські книгарні продавали книжки по нижчих цінах, всюди влаштовували свята книжки, а бібліотеки купували тоді більше книжок, як звичайно. В українських рідних школах і в дитячих світлицях діти й молодь влаштовували також свої дитячі свята книжки, а кожна дитина діставала від батьків нові книжечки та гарну шафку з полицками на скарбницю-бібліотеку.

Любили діти рідну книжку, а книжка за те розказувала їм про славне минуле України, про великих людей, про чарівні й цікаві пригоди, про всякі дива й чуда в широкому світі...

Хоч ми тепер не в Україні, але тим більше любимо й шануємо рідну книжку. Ми, українські діти, і тепер у місяці жовтні стараємося особливо збагатити нашу дитячу скарбницю-бібліотеку новими вартісними книжками, впорядковуємо їх у своїх шафках, опрацюємо в папір чи в тверді обкладинки, списуємо в каталозі. А в довгі осінні й зимові вечори читаємо їх чи про себе чи вголос. Вивчаємо напам'ять гарні вірші, розказуємо прочитані оповідання.

У нашій бібліотеці зберігаємо також дуже пильно всі числа „Веселки”, щоб в місяці грудні опрацювати їх в одну велику книгу. У „Веселці” були і є завжди поради, що читати, які корисні й гарні рідні книжки придбати. Перевірте, чи маєте вже всі ті книжки, що їх радить придбати „Веселка”. Хай росте-збагачується у кожній хаті рідна дитяча бібліотека. Це — найкраща прикраса кожного дому і гордість кожної української дитини!

Анумо, діти, хто з вас похвалиться найкращою і найбагатшою бібліотекою? Хто пришле свою фотознімку із своєю бібліотекою? Радо вмістимо у „Веселці”!

Вірш на першій сторінці п. н. „Будемо читати” написав Р. Завадович, ілюстрацію „Діти читають” виконав М. Левицький.

МОЛОДИЙ КОЛЮМБ

Вузькими вуличками славного італійського міста Генуї бігав колись жвавий хлопчик Христофор. Було це п'ятсот років тому, тоді місто Генуя славилося по всьому світі. Це місто лежало над морем і до його порту заходили кораблі з різних країн.

Батьки Христофора були ткачі. Мешкання Колюмбів було темне й тісне. Освітлювалось воно лише одним вузьким вікном. Біля цього вікна висиджував Христофор, приготівляючи вовну.

Домашня праця не цікавила хлопця. Він час-то втівав на узбережжя, де віяв морський вітер, де літали рибалки¹ і посувалися білі вітрила струнких кораблів.

Присівши на камені біля пристані, він довго дивився, як бігають звинні моряки, виладовуючи товари з далеких країн. Хлопець дивився на важкі паки шовку, перцю, кориці й інших товарів. Він знав, що ці товари дуже дорогі й що їх можуть купувати тільки дуже заможні люди.

Христофор дуже хотів побачити ці дивні країни, звідки привозять такі дорогоцінні речі. Варто задля цього відірватися від дому й поплисти у світ, — як пливе ось цей вітрильник, що оминув вже затоку й виходить у широке море. Здається, він потопав у морі: вже самого корабля не видно, лише золотяться на сонці його вітрила. А тепер і нижні вітрила поринули у воду. Залишився ще

вершечок щогли на кілька хвилин, щоб і собі увійти під обрій...

Христофор глибоко замислюється. Він уважно дивиться на круглий камінь, обертаючи його в руках. Хлопець уявляє, що його палець — це корабель. Якщо піднести камінь нарівні з оком і посувати по камені пальцем, то палець поволі зникає, поринаючи униз. Це тому, що камінь кулястої форми. Чи ж не тому й корабель так дивно зникає на морі, що земля куляста?

Палець посувається далі й далі навколо каменя і вертається, звідки вийшов. Отож і корабель, плывучи постійно вперед, повинен вернутися на те саме місце. А якщо так... Шалені гадки охоплюють гарячу голову хлопця. Він бачить, як кораблі обпливають світ навколо. Він так хотів би поділитися з кимнебудь своїми думками, але не сміє, — наче знає, що усі сміялися б з нього...

Бо ж усі кажуть, що земля плоска і десь далеко кінчається. На сході є землі, по яких можна мандрувати, але на заході — сама вода. У цій воді водяться дивовижні морські звірі. З безодень здіймаються високі хвилі — немає дороги туди навіть найміцнішим кораблям. А якщо який зухвалець попливе ще далі, то йому вже ніколи не вернутися додому. Там далі кінець землі, там море падає у прірву, і в цю прірву скотиться й корабель сміливця.

Як він має розповісти людям, що земля кругла? Як розповісти, що до Китаю й Індії можна доплисти однаково із сходу чи із заходу. Розказати про це людям не можна, але їх можна переконати своїми ділами. І Христофор поїде таки колись на захід, у це море, де кінець світу.

— Гей, хлопче, з дороги! Втікай, бо розчавимо тебе! — почувся оклик. Христофор здригається й відскакує. З корабля моряки скочують великі бочки...

Хлопець спостерігає, що надходить вечір. На сонці спокійно виблискують шпилі його рідного міста, а ще далі зеленіють гори. Море спокійне. З-за обрію знову підіймається вітрило. Знову корабель везе товари з Індії — вони дорогі, бо їх так тяжко перевозити суходолом.

Хлопець вирішує, що так довго вже не буде. Як він виросте, то покаже всім інші шляхи — тільки водою: тоді все буде дешевше, бо ж перевіз водою дешевий.

Христофор радісно посміхається і біжить додому, допомагати батькам.

Мавши чотирнадцять років, Христофор уперше вирушив в море. Спочатку він наймався на кораблі, як хлопець-послугач, а потім в ньому почали цінити знання й здібності моряка. Він швидко на-

ХТО Ж ТО ТАКАЯ?

Бачить — не бачить,
Чути — не чує,
Мовчки говорить,
Дуже мудрує.

Кривду соромить,
Правди навчас,
Часом жартує,
Смішки справляє.

Люба розмова, —
Дай, Боже, діти,
З нею довіку
Жити-дружити.

Хто ж то така
В світі щаслива?
Мудра, правдива,
І жартівлива?

Як не вгадали,
Стану в пригоді:
Річ коротенька —
Книжка та й годі!

Леонид Глібів

вчився вживати бусоллю,² пізнавати швидкість і напрямок руху корабля, був витривалий і спокійний під час небезпечних морських бур. У вільні хвилини він сидів над мапами, — вчився відчитувати та рисувати їх.

За цей час Христофор побував у багатьох країнах над Середземним морем. Походив він по пристанях Іспанії, Португалії, Греції й Африки. Не раз доводилось втікати від піратів.³ Вони нападали на торговельні судна, вирізували залоги й забирали вантаж, часто навіть разом з кораблем.

А бувало, що й торговельні кораблі нападали одні на одних. Якось три генуйські кораблі, з якими плів Колумб, несподівано напали на венеційські судна. Перекинули на них гаки і кинулися атакувати. Венеційці завзято оборонялися. Під час боротьби спалахнув венеційський корабель, до якого був причеплений корабель Христофора. Вогонь перекинувся і на генуйський корабель. Треба було рятуватися.

Христофор поглянув у глибоку чорну воду. Страшно було кидатись туди. Озирнувся назад —

побачив, як полум'я охоплює весь корабель. Перехрестився і скочив. Розглянувся навколо й побачив у воді довге весло, що впало з палаючого корабля. Сам він був добрий плавець і з веслом почував себе досить певно. Одною рукою тримався весла, другою гріб убік далекого берега.

Цілковито виснажений доплив. Тяжко зідхнув і, хитаючись, пішов на вогні великого міста — Лісбони⁴...

За ним були його морські подорожі, його юнацькі мрії, його дитинство у Генуї і батьки, що нічого не знали про долю сина.

Мокрий і змучений Христофор ішов у столицю чужої країни, — у невідоме майбутнє. Він відчував лише одне, що його дитинство і юнацтво вже скінчилися — починається нове життя дорослого мужа.

¹ мери, білі птахи, що літають понад морем і супроводять кораблі.

² бусоля — прилад із магнетною стрілкою для визначення сторін світу і кутів між напрямками даного місця.

³ пірати, морські розбійники.

⁴ Лісбона — столиця Португалії.

ПТАШИНА РАДА

Колись птахи зібралися в громаду,
Щоб дати лихові пораду:

І звір, і люди нищать їх —

Як жити серед лих таких?

Балакали чимало,

Усяке там по-своєму казало:

Той каже: ми недбалі,

А дехто: це святі послали

Нам за гріхи таку покуту з неба, —

Так їй коритись треба.

Аж кібець молодий з гурта:

„Ні, братчики, — озвався, — тут сторія не та!

Якби ми всі гуртом стояли,

Один би одного обороняли,

Тоді було б не страшно ворогів

І найдрібніший тій пташинці,

А то ідуть — куди який схотів,

І ворог їсть нас поодиноці.

Замість, щоб боронити гуртом своє життя,

Ми гриземось без пуття.

Покайтесь, братчики, та схаменіться, —

Гуртом усі давайте битись”.

— „Це правда. Правда... так...” —

Зняла громада крик до неба.

„Авжеж! — промовив грак, —

Єднатись, а не гризтись треба,

А в нас щоденная гризня:

Раз бачив сам я серед дня,

Як кібець солов'я в садочку...”

„Що солов'я?” — тут кібець аж скипів.

— „Та що? Піймав та й з'їв

Деся у куточку!...”

„Я — з'їв? Я світ і правду вам

Тут зараз показав, дурним птахам,

А ви й брехати ще на мене!...

Та на ж тобі, опудало мерзенне!...”

І кібець за грака вхопивсь,

Граки ж за того стали сміло,

Шуляк за кібця оступивсь,

А там ще й інші встряли в діло —

Гвалт, галас, крик!... Ще мить —

В повітря пір'я вже летить,

І почалась чубійка,

Безглузда пташина бійка...

Даремне говорить про згоду,

Коли нема ладу серед народу.

Борис Грінченко

* * *

Учітеся, брати мої!

Думайте, читайте

І чужому научайтесь, —

Свого не цурайтесь.

Тарас Шевченко

Жила собі маленька мушка. Усеньке літо вона пурхала-літала, журби не знала. Та прокинулась одного ранку і заплакала:

— Ой, холодно мені! У мене лапки померзли!

— Це вже осінь прийшла, — сказала стара муха. — Годі тобі вже літати, шукай куточка, де будеш взимку спати.

— Я не хочу спати! — гукнула мушка. — Полечу погрітись на сонечку.

Полетіла вона в садок і сіла на листочку.

— Ой! — зразу ж гукнула вона. — Який ти холодний!

— То осінь вже прийшла, — сказав листочок. — А восени я замерзаю.

— А-а! — розсердилась мушка. — Яка там осінь, коли сонечко так гріє.

— То так, — почав був листочок, але мушка не захотіла його слухати і перелетіла на стовпчик. Та дивно-дивно їй: дерева майже все листя поскидали, квіти зів'яли й до землі похилилися, і пташки десь поховалися, лише горобці кричать:

— Всі! всі! всі!

— Що там таке? — запитала їх мушка.

— То ми з ластівками прощаємося, — відповів їй горобчик. — Уже всі полетіли.

— Куди полетіли? Чому? — здивувалась мушка.

— До вирію полетіли, бо тепер осінь, — відповів горобчик.

ЗАВЗЯТА МУШКА

— Осінь! осінь! осінь! — зацвірінькали всі горобчики зразу.

— І ви про осінь кричите! — розсердилась мушка. — Байдуже мені! Ще сонечко так гарно гріє!

Полетіла вона по садочку і побачила малиновий кущ з ягідками.

— О! — гукнула вона радісно. — Усе то дурниці! Хіба ж восени ягідки бувають?

— Авжеж! — озвався малиновий кущ. — На мені ягоди бувають до самого снігу.

— А що то сніг? — запитала мушка.

— Ой-ой! — гукнули листочки. — Краще не згадуй... Він такий білий і холодний. Як присипле квіти й кущі, мусять вони до весни спати.

— Ну, й спіть собі! — пхикнула мушка. — А я не хочу!

Сіла вона знову на стовпчику, аж тут метелик летить, ледве-ледве крилечками ворухить.

— Сусідоньку! — гукнула до нього мушка. — Чому ти такий смутний? Може втомився? То сідай біля мене — відпочинь.

Метелик сів на бур'янинці і зідхнув:

— Ох, який я нещасливий! Я повинен був уже в мішечок залізти, щоб перезимувати, але не зробив цього раніше, а тепер не знаю, де мені причепитися.

— Для чого ти мусиш в мішечок лізти? — здивувалась мушка. — Ти ж занудишся там і крильця поламаєш...

— То так, — ще тяжче зідхнув метелик, — я й сам не хотів би цього робити, але взимку ніхто не літає, і всі метелики сплять до весни.

— Дурниця! — гукнула завзята мушка. — Зими ніколи не буде! Летімо краще наввипередки!

І мушка зірвалась із стовпчика, а метелик ледве поворухнув крилечками і сумно промовив:

— Ні, я таки хочу спати. Лети сама, а я тут собі мішечок зроблю.

— Ну, то ти дурний! — гукнула мушка. — Лізь собі в мішечок, а я он із бджілкою потанцюю.

Але бджілка лише стомлено поворухнула прозорими крильцями:

— Не до танців мені. Мене ледве носять мої крилечка.

— Чому то? — запитала мушка. — Може ти хвора?

— Ні, я не хвора, — мовила бджілка. — Але осінь прийшла, треба засинати.

— То й ти мусиш у мішечок лізти? — презирливо запитала мушка.

Бджілка кліпнула сонними оченятами:

ОСІНЬ

Ой, сонечку-світоньку,
Де ти є?

І за чим та хмаронька
Сльози лле?

Чому вітер сердиться,
Аж реве?

Нащо із берізоньки
Листя рве?

Чому в'януть квітоньки
На лугах?

Де поділись пташечки
У гаях?

Ой, без тебе, сонечку,
Нам не жить.

Виглянь, виглянь, яснее,
Хоч на мить!

К. Перелісна

— Ні, я не полізу в мішечок, я у вулику мушу спати до весни.

— Ну, й чудні ви всі! — засміялася мушка. — Тільки й чути: спати, спати. А я не хочу!

— Хо-хо! Бережись! — почувся тут чийсь голос у траві.

— Що там таке? — зацікавилась мушка й зиркнула в траву. — Що там таке?

Тут вона побачила сірого їжачка з сухим листям на спині. Він стояв і нюшив у повітрі гострим писком.

— Що сталося? — запитала його мушка. — Кому ти гукаєш „бережись“?

— Усім! — сердито хрюкнув їжак. — Хіба не бачиш тієї хмари?

— Я не боюся хмар! — засміялася мушка.

— Он як! — хрюкнув їжак. — Гляди, щоб не пожалкувала...

— Не пожалкую! — задзижчала мушка. — Я не така. А ти б краще сказав мені, нащо в тебе стільки листя на спині?

— На те, щоб спати, — хрюкнув їжак, рушаючи в дорогу.

— Почекай, почекай! — спинила його мушка. — Хіба й ти взимі спатимеш?

— Авжеж! — буркнув їжак. — Усі розумні звірята взимі сплять.

Він хитнув своїм писком і зник під купою листя біля яблуні.

— От дивно! — промовила мушка задумано. — Усі збираються спати. Що ж мені робити? І

справді якась біла хмара суне сюди. Ой-ой! Треба тікати!

— Тепер не втечеш! — загудів холодний вітер. — Тепер не втечеш!

Він збив її з стовпчика й кинув на купу листя.

— Гу-гу! гу-гу! Лежи тепер тут.

— Лихо моє! — заплакала мушка. — Пусти мене, вітрику! Я змерзла. І мух скільки білих налетіло!.. Ой, які вони холодні!..

— Угу-у! — зареготався вітер. — То такі мухи, що заморозять тебе.

І вітер закрутив навколо неї великі білі сніжинки.

— Ой-ой! — застогнала мушка. — Мене крилечка не держать... Я впаду!

— Гу-у! — ревів вітер. — Гу-у!

— Ох, я бідна! — затужила мушка, падаючи на купу листя. — Я ж замерзну тут... Хто ж мене порятує?

— Хто? хто? — захрюкав сердито їжак під листям. — А казала хмари не боїшся! Ну, нема вже чого робити, лізь до моєї хати.

Він розсунув листя до своєї нори і потяг туди мушку.

— Ось тобі листочок під голову, а другим накрийся та й спи. А то, бач, яка завзята: хмари не боюся! — буркотів їжак, затуляючи листям вхід до своєї хати.

Але мушка нічого вже не чула, вона міцно спала на сухому листочку, і їй снилися білі пухнасті метелики.

КОЛИСКОВА

(Внучці)

Спи, дитинко, будь щаслива...
Люлі-люлі-ля!
Стережуть твій сон ревниво
Небо і земля.

Вечір лагідний надворі,
Небо голубе...
Позбігалися всі зорі,
Щоб вітати тебе.

Ти не плач, моя маленька,
Усміхнись лишень:
Натомилась твоя ненька
За робочий день.

Бо для них уже не тайна,
Що, як підростеш,
Будеш ти, мов сонцесайна
Зірка в світі теж!..

Вечір тихий, прохолодний —
Осінь чарівна!
Піднесу тебе сьогодні
Вперше до вікна.

Тільки виглянь на світ Божий,
Крихітко мала,
То й казатимуть прохожі:
„Зіронець зійшла!”

А як зорі те почують
В далі голубій,
Стрепенуться, затанцюють
Таночок тобі.

О. Кобець

ІВАН ПА ВОЛЯ

П'єса-казка на 3 дії для лялькового театру

Грають :

1. Дід	9. Чорнава
2. Баба	10. Бурчак
3. Іван Дзіньголос	11. Гірчак
4. Воля	12. Птах Карнах
5. Коваль	13. Песиголовець
6. Коваленко	14. Чорт
7. Косар	15. Смерть
8. Косаренко	

ДІЯ ПЕРША

КАРТИНА ПЕРША

(У лісі лежить Іван під кущем, зорі лізуть, а Дід та Баба гриби збирають).

Дід. Ну, що?

Іван. Лічу!

Баба. Що?

Дід. Зорі!

Баба. Хіба ж їх удень видно?

Дід. Каже, що йому видно.

Іван. Багато дуже...

Дід. А скільки ж налічив?

Іван. Га?

Баба. Скільки зірок налічив, сину?

Іван. А-а... десять.

Дід. Хм! Розумна голова.

Іван. Та їх, мабуть, більше, як десять.

Дід. А мабуть.

Іван. Та що ж, коли я далі не знаю.

(Павза. Дід і Баба посідали, зажурилися.

А Іван підвівся, позіхнув та й каже:)

Іван. От коли б зробити такий човен, щоб у ньому до зірок літати! (Нагло). А де сокира?

Дід. Нащо?

Іван. Дерево на човен зрубати.

Дід (до Баби). Ну, що з ним робити, коли воно дурне?

Баба (зідхнула). Було в нас три сини: старший — так, середущий — саяк, а цей — просто ніяк.

Дід. Дурень! Що не придумає, то купи не держиться.

Іван. Ов-ва!

Дід. Що-о? Старший — косар!

Іван. Ну?

Дід. Середущий — коваль!

Іван. Ну?

Дід. А ти що?

Іван. Я — Іван Дзіньголос!

Баба. І в кого ти, сину, вдався?

Іван. У татка з ненькою...

Дід. То йди по дров рубай!

Баба. Та не барися, сину, щоб в обід поспів. (Побрали Дід та Баба козуби й позвалані з лісу).

Іван (стояв замислений, тоді стрепенувся, сокиру на плече скинув). А я таки нишком човна вступну, хоч і дурний! Тільки б дерево годяще трапити.

(Пішов лісом вибирати дерево — натрапив на вербу, що на піску росте).

О! Верба! Як же вона виросла в лісі та ще й на піску?! Чудасія якась! Ат, однаково їй без води помирати. А на човен згодиться. Ану! (Замахнувся сокирою, але позув зойк дівочий і спинився).

Голос. Ой! Не рань мене, Іване, не рубай, мого тіла зів'ялого не вбивай!

Іван (озирається). Почулося?! Ані лялечки... Хм! (Замахнувся сокирою вдруге — і знову голос той).

Голос. Ой! Не рань мене, Іване, не рубай, мого тіла зів'ялого не вбивай!

Іван (аж сокиру пустив). Гай-гай! Чи не верба голосить?!

Голос. Я ж не верба гінка, кучерява... А була я дівчина молода, щаслива, та загубила мене відьма люта Чорнава... І стою я чарами зачарована, серед лісу росту заворожена!...

Іван. Шкода мені, дівчино, жаль тебе, вербо. Доки ж тобі в лісі під чарами стояти, наглої смерти чекати?

Г о л о с. Доки жива люта чародійка Чорнава, доти в лісі ростиме верба кучерява!

І в а н. Я піду до Чорнави! Я їй смерть заподію!

Г о л о с. Не ходи! Ти один її не подужаєш. А як хочеш мене врятувати, слухай раду мою. Зріж із мене гілочку та зроби сопілочку, ця сопілка буде мати силу чарівну: все, що хочеш, вона зробить! Не проси тільки в неї нічого поганого, несправедливого, бо загинеш сам і мене навіки загубиш!

І в а н. А Чорнава?

Г о л о с. Не квапся, Іване! Ти іди з сопілкою до людей: грай їм добре, вигравай та людей на Чорнаву піднімай!

І в а н (до себе). Бог із ним — із човном, нехай іншим разом. (До Верби). Я згоден.

Г о л о с. А тепер поспішай! Я стомилася. Скоро в землю ввійду спочивати.

І в а н. Зараз зріжу... Як же звуть тебе, дівчино-вербо?

Г о л о с (слабшає). Звали в людях мене... Воля...

І в а н. То я зараз!.. (Сокирою зрізає гілочку й позинає майструвати, а верба тим часом у землю ввійшла. Скінчив Іван, обернувся до Верби — аж її нема). Де ж вона поділася? Чи не сплю я? Ні, сопілка ж зо мною. Ану, спробую заграйти... Ох, моторошно! І чого б від неї забажати? Чого б такого звичайного? Не здумаю... Пху! Аж у піт кинуло... Пху! Хоч би напиться... О! Стривай! Ану, нехай вода... з цього сучка побіжить! (Приклав сопілку до губів, за-

грав — вода з сучка побігла. Напився). Ах! Отепер можна й придумати. Ага! Треба ж дров додому! (Помітив пеня). О! Нехай оцей пеня на тріски поколеться! (Заграла сопілочка — пеня на тріски враз розколовся). Ух! (Аж сів Іван і шапка на ньому підскожила). Ого! (І засміявся з задоволенням). А тепер нехай ці дрова та самі додому йдуть! (Приклав до губів, заграла сопілочка — дрова позводились і додому рушили, а за ними Іван).

КАРТИНА ДРУГА

(Великий Луг. Косарі — батько й син — з косами ходять, високу траву косять, а їй кінця-краю немає!)

Пісня косарів

Гей, на трави впали роси,
На покоси запашні!
Задзвеніли гострі коси,
Наші коси замашні!

Від зорі до зорі,
Дзень — дзень!
Косять луг косарі,
Гей!

Невеселі наші співи:
У неволі Рідний Край,
Відняла в нас відьма ниви,
Забирас весь врожай.

Від зорі до зорі... і т. д.

То ж не наші буйні трави,
Хоч і наші це поля —
У неволі у Чорнави
Стогне наша вся земля.

Від зорі до зорі... і т. д.

(Потомилися косарі, стали, спогинають, на коси сперилися; не багать вони Івана, що вийшов, на сопілці граюги, і став перед ними).

І в а н. Здоров був, Степане! Чого журишся?

К о с а р. Здоров, Іване... В сина спитай.

І в а н. Чого, небоже, похнюпився?

К о с а р е н к о. А чого ж радіти? Чорнава в неволю народ запрягла. На Чорнаву робимо.

І в а н. Знаю.

К о с а р е н к о. Луг Великий до схід сонця треба викосити...

К о с а р. А не встигнемо — в чужі бори холодні сибірські та в степи далекі поженуть, або голову здіймуть!

І в а н. А я на те раду маю, ха-ха-ха!

К о с а р. Ти? Яку?

І в а н (обриває сміх). Я скошу, побачите!

К о с а р. Жартувати прийшов — не час!

І в а н. Ага, не хочете? А як прийдуть, село обступлять і на каторгу в чужину поженуть...

К о с а р е н к о. Дядьку Іване, нате косу та ставайте помагати.

Косар. Місяць сходить!.. До роботи! (Беруться з сином до кіс).

Іван. Стійте! В мене сила чарівна! Ось! (Підніс сопілку в руці). Дивіться! (До сопілки). Нехай коси стануть вряд — Луг Великий викосять! (Приклав сопілогку до губів, заграє: вирвались коси від косарів, уряд стали й зачали косити. — Луг покосами поліг. Косарі до Івана кинулись). От і все.

Косарі. Чи не у сні ми?

Іван. Не знаю...

Косар. Не гнівись, Іване, ти ж нам за батька рідніший!

Іван. Еге, тепер „батько”, а перше трохи дурнем не називали.

Косар. Де ж ти щастя таке натрапив?

Іван. Слухайте мене. Ви Чорнаву знаєте?

Косарі. Ще б не знати! Відьма!

Іван. А про дівчину Волю ви чули?

Косар. Від людей чув: була колись красна дівчина...

Іван. Де вона?

Косарі. Ми не знаємо. Певно, вмерла або своїх людей відцуралася...

Іван. Ні, хлопці. Вона в лісі стоїть заворожена, на піску виростає вербою.

Косар. Хто ж її загубив сердешну?

Іван. Чорнава.

Косарі. Безталанна! Навіки пропала?

Іван. Чому навіки? А ми нащо?

Косарі. Не подужати нам відьму лиху...

Іван. Боягузи! А сопілка?

Косарі. Що?

Іван. Я ж з верби її зрізав! Я ж з вербою розмовляв — слово дав! Щоб чари з неї спали, на Чорнаву нам рушити випадає!

Косарі. А зброя?

Іван. Наші ковалі викують!

Косарі. Пристаєм!

Іван. Ну, спочивайте, а я — до ковалів.

Косарі. Добраніч!

Іван. Добраніч!

(Косарі вкладаються на скошеній траві. Іван на сопілку грає, ідує. Місяць зійшов. Ніз.).

КАРТИНА ТРЕТЯ

(Кузня. Курить горно. Ковалі кують потомлені, мляві).

Пісня ковалів

День і ніч ми куєм,
Ми у кузні живем —
Стук-грюк! стук-грюк!

День і ніч чад і дим,
Ми залізо куєм —
Стук-грюк! стук-грюк!

Не країні своїй,
Не на користь її —
Стук-грюк! стук-грюк!

На Чорнаву роби,
Ми — Чорнави раби —
Стук-грюк! стук-грюк!

(Потомились ковалі, спозивають, на держакі спершись. Не багать вони Івана, що вийшов, на сопілку граює, і став проти них).

Іван. Куйте, ковалі, на рідній, не своїй землі! Чого журитесь?

Коваль. Загадала нам Чорнава до схід сонця накувати сто сот мечів, сто сот гармат, сто сот ланцюгів важених, щоб братам нашим рідним руки кувати, в неволі держати.

Коваленко. А не встигнемо — в чужину на ще страшнішу каторгу поженуть, або голови здіймуть...

Іван. От морока! А я в лісі був.

Коваль. Ну?

Іван. Човна думав змайструвати...

Коваль. Човна?

Іван. Еге, такого, щоб до зірок полетіти.

Коваль. Ти б краще вдома сидів та старих батьків доглядав.

Іван. Не сидиться. От, пішов до лісу, чарівну сопілку вирізав...

Коваль. Ха-ха-ха, чудуєш, брате?

Іван. Ні, не чудую. Ось вона!

Коваленко. Чим же вона чарівна?

Іван. Тим, що може все зробити, тільки в неї попросити. Але я...

Коваль. Ха-ха, боїшся?

Іван. Боюся, щоб була чого нечесного не забажати.

Ковалі. Ха-ха-ха, а що ж тоді буде?

Іван. Волю навіки загублю.

Коваль. Яку Волю?

Іван. Дівчину.

Коваль. Дівчину? Волю? Це та, що на неї ми так довго ждемо й не діждемось. Якби вона жила, допомогла б нам з Рідного Краю пута неволі скинути. А ти звідки про неї знаєш?

Іван. Я з нею розмовляв.

Ковалі. Де? Коли?

Іван. У лісі. Вона там вербою росте...

Коваль. Ха-ха, складно почав, та не ладно скінчив. Давно тієї дівчини на світі нема... Ну, годі казок слухати! Іди до горна вогонь розди-май!

Коваленко. А з сопілкою як же?

Іван. Ви ж не вірите...

Коваль. Дрючок якийсь — не сопілка!

Іван. І від дрюка бува наука.

Коваль. Ну, гляди ж, щоб той дрюк і тебе не повчив! Годі час переводити! Берімось! Хоч з півста накувати б... *(Беруться до молотків)*.

Іван. Стійте! Я куватиму. Ану, нехай молотки накують і мечів, і гармат, і ланцюгів важених! Проти Чорнави пригодяться! *(Заграла сопілка — вихопились молотки з рук ковалів, погали самі кувати. Задзвеніло ковадло, запалало в горні, посипались гарячі бризки — готові мезі, готові гармати й ланцюг довжезний. Ковалі спершу з ляку розбіглися, потім вийшли та до Івана)*.

Ковалі. Звідки щастя тобі таке випало?

Іван. А що, повірили?

Коваль. Вибачай, Іване!

Іван. Я не гніваюсь. Слухайте, ковалі, ви Чорнаву знаєте?

Коваль. Ще б не знати! В неволі нас держить.

Іван. І про дівчину-Волю чули?

Ковалі. Щойно згадували.

Іван. Знаєте, де вона?

Коваль *(догадуючись)*. Чи не Чорнава її...

Іван. Еге ж! Чорнава згубила!

Ковалі. Навіки?

Іван. Ні, вона в лісі стоїть заворожена, на піску виростає вербою.

Ковалі. Доки ж їй під чарами стояти?

Іван. Доки жива відьма Чорнава, що весь наш нарід у кайдани закувала.

Коваль. Як же її подужати?

Іван. Нам сопілка допоможе чарівна!

Ковалі. А не мало нас?

Іван. Косарі ж із нами! Весь нарід з нами.

Ковалі. Гаразд! І ми з народом!...

Іван. Ну, до ранку спочивайте! Добраніч!

Ковалі. Добраніч!

(Ковалі полягали. Іван на сопілку заграє, відходячи. В горні згасло).

Кінець першої дії

Микола Щербак

ВИВІРКА

Ілюстрація М. Вутовича

Рано вранці Ростик пив
Молочко з горнятка.
Раптом вітер зашумів,
Хтось відслону відхилив,
Дивиться: звірятко!

— Мамо! Вивірка прийшла!
Та яка ж хвостата!
Он побігла до стола,
Стала серед хати,

Лапки підняла на мить —
Чим же вивірку вгостить?!

У хлопчини на устах
Соняшина усмішка.
Він тихесенько устав
І подав горішка...

КАТРУСЯ

У маленької Катрусі
Коси до пів спинки,
Щічки — маку пелюсточки,
Очі — мов тернинки.

Вже й до школи на науку
Другий місяць ходить,
І літери на папері
Олівцем виводить.

Всі такі смішні, кривенькі,
Грубі і хвостаті, —
Тільки ж — лишенько — не знає,
Як їх прочитати...

От для помочі і кличе
Чорновушку кицю,
Але киця лиш мурличе,
І не хоче вчитись.

А Катруся, мов горобчик,
Стрибає-радіє:
— Бачиш, мамочко, не лиш я —
Киця теж не вміє!

Ірина Наріжна

У ЧУЖОМУ МІСТІ

Без приятеля сумно жити. А в Анатолія нема ані одного знайомого хлопця. Він щойно недавно приїхав з батьками в це чуже місто.

Вийшов Анатоль з хати на вулицю, розглядається, а там, подалік за домами — майдан. Який чудовий майдан у цьому місті! Кругом старезні дерева, гойдалки, совганки. І повно дівчорі. Метнувся Анатоль, розбігся до гурту і зупинився на краю майдану. Куди ж це він біжить? Він же не знає нікого з них. Він тут чужий. А як гарно було б бути разом із дітьми! Це вони гру в індіан завели. Найстарший хлопець застромив собі пташине перо за кашкет і йде попереду інших, як Соколине Око.

А той другий, чорнявий хлопець, що за Соколиним Оком ступає, то зовсім не тямить нічого. Витягнув два револьвери і стріляє, як навіжений. Револьвери — не лицарська зброя, не любить їх Анатоль. А в індіан ось зброя — луки, томагавки і списи.

І в татар теж луки були, і зодягалися татари незвичайно. Розповів би Анатоль дітям про татар та про козаків, ухорників, що воювали з татарами, як ті піонери з індіанами. І гру таку завести б можна. З Соколиного Ока був би чудовий козацький ватажок. А той галасливий чорнявий хлопчина з револьверами — правдивий татарин.

Галаслива громадка пробігла коло хлопця, і ніхто не відізвася, ніхто не запросив його до гри. Дивиться Анатоль дітям услід. Оббіжать майдан кругом, поміж стовбури дерев скрадаючись, і знову будуть близько нього. Чи зупинити однопері Соколине Око, щоб прийняв і його до гри? Ні, не проситиме ім, щоб купити дружбу. Не такий Анатоль! А так хочеться до дітей...

— „На все є рада, тільки добре подумай!“ — пригадає собі Анатоль слова пластового братчика. Швидко, гарячково думає Анатоль, що тут зробити б. І нараз зривається з місця, біжить за хату, до маленької клітки коло гаражу. Мерщій! Він видумав плян, як заприятелитись з дітьми.

Громадка „індіан“, дійшовши до кінця майдану, вертається з вигуками й пострілами. Доходить уже до місця, де стоїть незнайомий хлопець. Стоїть він, як стояв, та тільки ж, що це в нього на руках? Спинилися діти, опустив войовничий коббой револьвери. Спинився і вождь — однопері Соколине Око. Познімали індіани маски з облич. Всі дивляться на Анатолія. І не так на Анатолія, як на щось сіреньке, пухнате, довговухе, що в нього на руках.

— Зайчик! Правдивий, живий зайчик на руках у цього хлопця!

— Звідки ти його маєш? — питається Соколине Око.

Ілюстрація П. Холодного

— Це мені тато живого приніс, бо я дуже люблю звірят, — каже Анатоль.

— А ти тут живеш?

— Тут. Ми недавно приїхали, я нікого не знаю.

— А як тобі на ім'я?

— Анатоль.

— То дай мені, Анатолію, цього зайчика трохи потримати на руках, будеш з нами гратися, — каже Соколине Око.

— Гаразд, — мовить Анатоль, — тільки не випустіть, бо він прудконогий, і жаден індіанин його не зловив би.

Прищулювся зайчик на руках у Соколиного Ока, тремтить боязко. А малі індіани обступили кругом свого вождя й Анатолія. Кожний змагає стати ближче. Бо чи може бути щось приємніше, як торкнутися рукою м'якенького зайчиковаго кожушка і зблизька оглядати, як тремтять вуса сіренького капустяного ласуна?

— На, мазш! — сказав вождь, однопері Соколине Око до Анатолія, налюбувавшись зайчиком. — Віднеси його в клітку та не барися, приходь із нами гратися.

З того часу став Анатоль постійним товаришем гри дітей на затишному майдані, між старими деревами. А з Соколиним Оком зовсім заприятелювався. Навчив його Анатоль і гри в козаків і татар, і всяких штук з пластового табору. Чуже місто не таке вже чуже. А діти, то й зовсім як найкращі друзі. Бо дружба між дітьми швидко росте.

ПРИГОДИ ЯШКА - СТРАШКА

А Б О

ЯК СТРАХОПОЛОХ ЛЮДИНОЮ СТАВ

II

Р а н о - раненько вийшла баба Варвара з хати до криниці по воду, дивиться — біля воріт страхополох лежить. Такий обмерзлий, засніжений... Жаль стало страхополоха. Підняла вона його, обтріпала з снігу, понесла в хату та й поклала на піч, щоб трохи обігрівся.

Опівдні баба затопила в печі, зварила борщу, налила в миску і

поставила на лаві, щоб прохолов, а сама пішла курей годувати. Вертається до хати та до борщу — а миска порожня. Стала вона й міркує:

— Чи я борщ варила, чи не варила? Чи я його їла, чи не їла?

Та варила — не варила, їла — не їла, а борщу нема і їсти хочеться. З'їла вона кусень хліба, запила водою, сіла прями та все міркує, де той борщ подівся.

Аж доміркувалася... На другий день баба Варвара знов борщу зварила. Налила в миску та й поставила на лаві, щоб трохи прохолов, а сама пішла курей годувати. Набрала в коморі* решето пшениці, вийшла на двір та, замість іти до курей, пристала під вікном і чекає, що в хаті діятиметься. Дивиться, а страхополох лізе з печі, сідає на лаві та й їсть борщ, аж чубок трясеться...

— А то так! — думає вона. — Ну, коли ти, небоже, їсти вмієш, то й робити навчишся.

На третій день баба Варвара не топила й не варила. З'їла кусень хліба, запила водою, сіла на лаві під вікном і пряде. Вже й полудень, а вона все ще пряде. А страхополох на печі так крутиться, так вертиться...

— Холодно тобі, небоже? — питає вона.

А страхополох: — Угум...

— А їсти хочеться?

— Угум...

— Га, — каже баба Варвара, — якби так хто дровець врубав та води приніс, то в печі натопила б та й їсти зварила...

— Угум... — каже страхополох.

Пішла баба Варвара до комори, набрала решето пшениці й погодувала курей. Вернулася до хати, з'їла кусень хліба, запила водою, сіла на лаві під вікном і пряде. А страхополох на печі так крутиться, так вертиться...

— Холодно тобі, небоже? — питає вона.

А страхополох: — Угум...

— А їсти хочеться?

— Угум...

— Га, — каже баба Варвара, — якби так хто дровець врубав та й води приніс, то в печі натопила б та борщу зварила...

— А загляньте в вікно, чи не видно там кого, — каже страхополох.

— Ні, не видно, — відповідає баба Варвара, нібито виглядаючи у віконце.

Стало вечоріти. У баби Варвари пальці від холоду дубіють, а борщик аж пахне, але вона все ще сидить на лаві під вікном і пряде. А страхополох на печі вже мало не плаче.

— Холодно тобі, небоже? — питає баба Варвара.

— Ой, холодно! — каже страхополох.

— А їсти хочеться?

— Ой, дуже хочеться!

— Га, — каже баба Варвара, — якби так хто дровець врубав та води приніс, то в печі натопила б та й борщу зварила. Тобі дала б, сама б з'їла...

Ще не договорила, а страхополох із печі — скік...

— От так і зразу було б казати!

Схопив коновки та й у двері... Слухає баба Варвара — страхополох у шпінці рубас дрова, аж шпінчина трясеться...

— Добре то кажуть цигани: — думає баба, — „біда навчить і ворожити, як нема що в рота вложити”.

Нарубав страхополох дров, приніс води, а баба в печі затопила та й борщу зварила. Попоїли вони, страхополох поліз на піч, а баба Варвара помила горшки-миски, сіла на лаві під вікном і далі пряде.

І так страхополох усю зиму дрова рубав, воду носив, хату замітав, а баба Варвара за той час попряла, мітків намотала, повотно виробила і пошила страхополохові сорочку.

(Продовження буде)

* комора — будівля, в якій господар переховує зерно та інші продукти.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ТАНЦОВАЛЬНИЙ ГУРТOK В ПИТСБУРГУ

У Питсбургу зорганізувався дитячий танцювальний гурток при світлиці церкви св. Володимира. Гурток налічує двадцять членів. Діти навчаються українських народних танків — гопака, козачка, аркана, коломийки й „Катерини”. Інструктором є п. Іван Щадий. Гурток брав участь у прилюдному виступі під час Українського Дня в Питсбургу.

На світлині бачимо деяких членів гуртка. Горішній ряд зліва: Таня і Світлана Міняйло; середній ряд зліва: Варвара Шапока, Пері Федик, Марія Курман, Марія Драпаля; долішній ряд зліва: Марія Пацьора, Андрія Федик, Леся Пацьора, Анна Пацьора.

ЩО ЧИТАТИ?

Для менших дітей вийшов недавно у Філадельфії новий збірничок казок, оповідань і віршів „Золоте павутиння”. Придбайте собі, діточки, цю книжечку! Побачите там світ природи в золотій осінній одежі, а на дальших сторінках привітає вас бабуся Зима чарами св. Миколая і Різдва. Познайомившись з Галчечкою, кіткою Муркою та добродушками-ельфами, матимете багато радості.

Дуже цінна книжка для старших дітей і юнацтва це — „Золоті Ворота”. Це читанка для дому й школи, яку зладила д-р Марія Овчаренко, а видали отці Василіяни. В ній є оповідання з історії України від княжих часів по сьогодні, є оповідання наших давніх і теперішніх письменників, є багато малюнків наших мистців. Книжка велика, має понад 200 сторінок і коштує 2 дол. Вона повинна бути в кожній дитячій бібліотеці.

Союз Українців у Великій Британії, який видає дитячий журнал „Юні Друзі”, видає також дві книжечки для дітей. Перша — це віршована поема для дітей молодшого віку Леоніда Полтави „Слон по Африці ходив”. У ній весело розказано, як то різні звірі під проводом Слона пішли війною проти комарів. Хто війну виграв — прочитайте книжечку, то й знатимете. Книжечка має чотирнадцять ілюстрацій мистця Юрія Кульчицького і двокольорову обкладинку.

Друга книжечка — це теж поема для дітей Леоніда Полтави „Жучок Щербачок”. У ній автор зображує цікаві пригоди маленького Жучка, що не послухався мами і рушив із своєї хатки в Україні у світ шукати пригод. Хто хоче знати, які пригоди мав Жучок і чого він у світі навчився, хай прочитає цю історію. Книжечка також ілюстрована.

Леоніда Полтаву Ви знаєте. Він часто пише вірші й оповідання для нашого журналу.

Готується до друку і незабаром появиться велике оповідання для дітей п. з. „Громадка добродушка Дадка”, що її видає Об’єднання Працівників Дитячої Літератури у бібліотеці „Євшан-зілля”. Повість про написав письменник Авенір Коломисць, а ілюстрації зладив мистець Мирон Левицький. Небесна радіовислання повідомила, що св. о. Миколай уже замовив багато примірників цієї книжки, щоб принести її дітям у свій день... Це напевне буде найкращий свят-миколаївський дарунок!

* * *

Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.

Іван Франко

РОЗГАДАЙМО!

1. ЗАГАДКИ

а.

Коло церкви має хату,
Ще й високу мов палату,
Всіх у церкву він скликає,
Але сам там не буває.

б.

Один говорить, два дивляться,
а два слухають?

в.

Що проходить крізь шибу вікна,
але її не розбиває?

2. ЗАГАДКИ-НЕДОМОВКИ

а.

Жовта сукня, сама ж біла,
Ще й зелені коси;
Як розріжеш її тіло —
Закрутить у носі.
Отака вона красуля,
А зовуть її ?

б.

Ні рибина, ні звірюка,
Дивовижна каменюка:
Прудко плаває в воді,
Ледве ж сунеться в ході.
То не звір і не комаха,
То річкова ?

Є. Яворівський

3. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

. . . . місто в Галичині, давній червений город
. . . . рід газу
. . . . звірята пустині
. . . . наступає після вибуху бомби

4. ЯКА ЦЕ КНИЖКА?

У друкарні склали назву книжки. Черенки перемішалися і вийшов такий дивний заголовок:

Л І Г А Л І Ф А Р Е

Складач побачив помилку і зложив правильно. Який це заголовок?

Можемо вам сказати, що це книжка для дітей і молоді про Христа, і напевне має її в своїй бібліотеці, бо вона дуже цінна й гарна. Отож?

5. ЩО ЦЕ?

Невидимий дух скинув капелюх.

(Подав Богдан Кміцикевич)

6. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

(На місце рисок вставити бракуючі склади або букви).

На наш заклик у травневому числі „Веселки” діти надіслали такі приповідки:

Громада по ни - - -, бідному соро - - -
Не все зо - - - -, що сві - - - -
Без му - - - нема на - - -
- - - си - - - тою Бог з ка - - - -
Тер - - ко - - че ота - - ном - - деш
- ве - - кої - - - ри ма - - - д - щ

Ці приповідки прислали такі діти: Дерлиця Зірка, Козак Сяня, Постолук Ірина.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у 9-му числі „Веселки” за вересень 1955 р.:

1. ЗАГАДКИ: а) горішки, б) капуста, в) павук; перо і ручка.

2. КОНИК: слова, які треба було вставити, надруковані розстріленими буквами:

На конику польовому
Іде старий жук до дому.
„Но, конику зелененький,
Поспішайся, мій миленький!
Там за лісом моя хата,
А у хаті жученята
У віконце виглядають,
Свого тата дожидають.
Ой, там мило, любо, тихо:
Варить борщ моя жучиха,
Хліб із печі витягає,
Свого жука дожидає.
Но, зелений, но! Не гайся!
До господи поспішайся.
Як пущу на пашу в поле,
Нагуляється на волі.”

К. Перелісна

3. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ: кру, рух, уxo.

4. ЗАГАДКОВІ КАРТОЧКИ: а) Чернівці, б) Буковина.

5. ХРЕСТИКІВКА: барвінок, овечка, Русь, липа, міст, піст, Шибене, Святошин. — Букви на місці хрестиків дають: Б о р и с т е н .

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД ЗА ДОБРІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК із 9-го числа „Веселки” за вересень 1955 р. Правильні розв'язки прислали такі діти: Андрусяк Ярослав, Барановська Віра, Гудь Маруся й Юрко, Генік-Березовський Степан, Еліяшевська Христя, Єфремов Марія, Козак Сяня, Мисишин Віра, Михайлишин Орест, Словіковська Ірина, Тимків Ярема, Турянська Желя, Хміляр Леся, Хом'як Маруся.

У висліді льосування нагороду отримали: Козак Сяня, Хміляр Леся, Хом'як Маруся. На нагороду призначено історичне оповідання Володимира Бандурака п. з. „Козацька дитина”.

Нашого читача Царинника просимо негайно подати свою точну адресу для вислання нагороди.

Розв'язки загадок, вміщених у жовтневому числі „Веселки”, прислати до кінця жовтня ц. р. Хто правильно розв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород вмістимо в числі „Веселки” за листопад 1955 р.

ВІДТІНІ КОЛЮМБА

Ви напевно знаєте, що відкривець Америки Христофор Колумб мав багате на пригоди, барвисте життя. І ось цього року згадуємо 463-ті роковини відкриття Колумбом Нового Світу. З цієї нагоди робимо його предметом дуже приємної й цікавої зорової розваги.

Передусім помалюйте всю площину довкола Колумба (тобто місце, обкреслене колом) яскравою крейдкою — помаранчевою, червоною, жовтою та ін.

Тепер тримайте малюнок у віддалі коло 16 цалів (інчів) від Ваших очей. Дивіться на малюнок одну хвилину.

Потім зверніть Ваші очі прямо на клаптик білого паперу або на ясно помальовану стіну, віддалену на яких шість стіп (фітів).

Зверніть увагу на зміну кольорів. Зображення Колумба на стіні здаватиметься більшим, а колір тла, обкресленого колом, матиме зовсім іншу відтін.

— ** —

ЯК ВІДГАДАТИ ЧИСЛО?

Анумо, хто з вас добрий учень у рахунках, послухайте, як відгадати невідоме число. Попросіть свого друга, щоб загадав собі якесь число від 1 до 9, а ви це число відгадайте.

Робіть це так:

Хай друг, що загадав якесь число, додасть до нього 5, одержану суму хай помножить на 3, від того, що вийде, хай відіме 7, а від того, що зостанеться, хай знову відіме 8. Тепер хай вам скаже, що лишилося, а ви це число поділіть через 3. Вийде число, яке загадав собі ваш друг.

— ** —

СКОК ПОНАД ШНУР

Станьте в коло, одне від одного на два кроки. Одне з вас стає всередині кола і тримає грубий шнур, такий довгий, щоб сягав від рук трохи поза коло. На кінці шнура прицеплений мішечок з піском (не камінь!). Хто стоїть всередині, — крутиться на місці, а шнур обкреслює разом з ним велике коло. Усі діти підскакують так, щоб шнур не зачепив їхніх ніг. Хто не підскачить вперу і зачепить ногою шнур, виходить з гри.

Авторів і видавців, які бажають, щоб їхні видання для дітей були обговорені у „Веселці”, в відділі „Що читати?”, просимо надсилати свої твори у двох примірниках на адресу Редакції „Веселки”.

Дорогі Читачі!

Від багатьох із Вас ми отримали привіти й побажання з нагоди першої річниці появи „Веселки”. Нашому журналові минув 15-го вересня ц. р. один рік життя. Ваші листи з цієї нагоди свідчать про Вашу прихильність і любов до „Веселки”.

Кожного місяця впродовж року Ви отримували свіже число „Веселки”, а в ньому вірші, оповідання, казки, п'єски, гутірки, статтейки, розваги, загадки, дописи та гарні ілюстрації. За один рік вмістили в нашому журналі свої твори 54 різні автори й прикрасили його своїми ілюстраціями 19 різних мистців-малярів. Річник „Веселки” — це велика, груба книга, правдива прикраса бібліотеки.

З Ваших листів, які Ви писали впродовж першого року виходу „Веселки” після появи кожного числа, ми знаємо, що журнал Вам сподобався і що Ви радо його читаете. Ви писали нам, які матеріали хотіли б у ньому бачити та яким бажали б його мати. Деякі Ваші побажання ми сповнили, інші маємо на увазі. Своїми листами Ви заохочували нас до праці й допомагали нам провадити журнал. Багато із Вас прислали на пресовий фонд „Веселки” свої пожертви. Це здебільша Ваші дрібні ощадності, або гроші, які Ви мали вжити для своїх приємностей. Ваша жертвенність — це доказ, як близько на серці лежить Вам справа свого журналу.

Перші роковини „Веселки” ми вшанували новим почином, а саме — започаткували видання „Бібліотеки Веселки”. Першим випуском вийшла книжечка Володимира Бандурака „Козацька дитина”. Незабаром вийдуть нові випуски.

Сподіваємося, що „Бібліотека Веселки” буде втішатися такою самою Вашою симпатією й підтримкою, як і журнал.

Як можете спричинитися до розвитку „Бібліотеки Веселки”? А ось як:

Набувайте до своїх бібліотек і читайте її видання.

Заохочуйте до цього своїх товаришів.

Просіть своїх учителів і виховників, щоб читали Вам її видання в школі та на сходинах Ваших молодечих організацій і товариств.

Подбайте, щоб її видання були в шкільних бібліотеках та в бібліотеках Ваших організацій.

Робіть подарунки з видань „Бібліотеки Веселки”.

Присилайте пожертви на пресовий фонд „Веселки” й „Бібліотеки Веселки”. Дякуємо Вам за Вашу пам'ять і сподіваємося, що й у другому році життя „Веселки” та її сестрички „Бібліотеки Веселки” Ваша співпраця з нами буде така гарна, як була досі.

Редакція „Веселки”

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дитини, щомісячний додаток до щоденника „Свобода”. Виходить на початку кожного місяця. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і розділові заставки роботи П. Холодного.

**V ЧАСТИНА:
ПІДЗЕМНІ КОВАЛІ**
(Продовження)

Сім днів і ночей ковалі важко працювали, з луски зміїної та з заліза гартованого багатирську зброю кували.

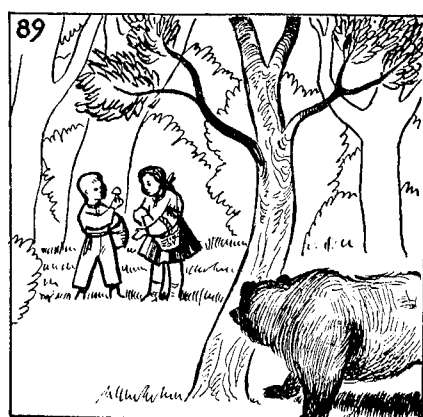
Каже Богута: „Велике спасибі! Зберігайте тую зброю в себе — я незабаром вернуся. За незвичайну зброю буде незвичайна плата”.

І знов помандрував Богута густими лісами.

П'є Богута воду з струмочка і бачить: двос діток гриби збирають.

Глип Богута — до дітей із гушавини велетень-ведмідь підкрадається.

„Ге-е-й! Ва-ре!” — заgrimів Богутин крик перестороги, аж посипалося з дерев листя.

Богута натиснув ногою дерево, і воно, нагнувшись, загордило ведмедеві дорогу.
(Продовження буде)

Вирвав ведмідь могутніми лапами дерево з корінням і заманувся на Богуту.